

'EPILEPSIE EN ANGST: DOORBREKEN VAN EEN VICIEUZE CIRKEL. Effectiviteit van EMDR in het beïnvloeden van epilepsie-gerelateerde angst, kwaliteit van leven en subjectief cognitief functioneren'

Gepubliceerd: 12-09-2022 Laatste bijgewerkt: 06-04-2024

Om de hypothesen te onderzoeken dat EMDR-therapie significant (1) de angst zal verminderen bij personen met epilepsie-gerelateerde angstsymptomen, van begin behandeling tot na de behandeling, (2) de frequentie en ernst van aanvallen zal verminderen...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Hersenzenywaandoeningen (excl. neoplasmata)
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON51770

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

'EPILEPSIE EN ANGST: DOORBREKEN VAN EEN VICIEUZE CIRKEL'

Aandoening

- Hersenzenuwaandoeningen (excl. neoplasmata)
- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

epilepsie angst

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Stichting Epilepsie Instellingen Nederland

Overige ondersteuning: vanuit instelling zelf

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: angst, cognitie, emdr, epilepsie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De belangrijkste uitkomstmaat is de mate van angst, die zal worden beoordeeld door middel van verschillende vragenlijsten op drie tijdstippen, d.w.z. vóór de behandeling, direct na de behandeling en 3 maanden na de behandeling, en zelfgerapporteerde angst op basis van het dagboek op een wekelijkse basis.

Secundaire uitkomstmaten

De secundaire uitkomstmaten zijn kwaliteit van leven, subjectieve cognitieve klachten en frequentie en ernst van aanvallen, die op drie tijdstippen worden afgenomen, namelijk vóór de behandeling, direct na de behandeling en 3 maanden na de behandeling, en de frequentie van aanvallen in de afgelopen vier weken op basis van het dagboek wekelijks.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

De onvoorspelbaarheid, oncontroleerbaarheid en verwachte negatieve gevolgen van epileptische aanvallen resulteren vaak in angst. Ongeveer een kwart van de mensen met epilepsie heeft zelfs een angststoornis. Deze angst kan een grotere impact op de kwaliteit van leven van de persoon hebben dan de epileptische aanvallen zelf. In de klinische praktijk worden angstproblemen echter vaak niet herkend of niet behandeld. Dit willen we met dit onderzoek gaan veranderen. Epilepsie-gerelateerde angst is een complex soort angst omdat deze telkens

wordt bekrachtigd door de aanvallen zelf. Dit komt omdat personen met epilepsie - net als patiënten met een paniekstoornis - geneigd zijn externe of interne stimuli te interpreteren als bewijs van gevaar, wat leidt tot vrees die gepaard gaat met lichaamssensaties. Wanneer deze lichaamssensaties op een catastrofale manier worden geïnterpreteerd, neemt de vrees toe, wat een verdere toename van lichaamssensaties veroorzaakt, en een vicieuze cirkel ontstaat die vervolgens anticipatie-angst voor een nieuwe aanval doet ontstaan. Deze angst kan op haar beurt weer een epileptische aanval uitlokken. Deze vicieuze cirkel wordt ook wel *angst voor de angst* of *de paniekcirkel van Clark* genoemd.

Er zijn aanwijzingen dat psychologische interventies de kwaliteit van leven en het emotioneel welbevinden van mensen met epilepsie kunnen verbeteren. Ook kan het een gunstig effect hebben op het subjectief cognitief functioneren. Daarom is het opvallend dat er nauwelijks onderzoek is gedaan naar psychologische interventies gericht op het bestrijden van angst als aanjager en in standhoudende factor van epilepsie.

Doel van het onderzoek

Om de hypothesen te onderzoeken dat EMDR-therapie significant (1) de angst zal verminderen bij personen met epilepsie-gerelateerde angstsymptomen, van begin behandeling tot na de behandeling, (2) de frequentie en ernst van aanvallen zal verminderen en (3) de kwaliteit van leven en subjectief cognitief functioneren bij personen met epilepsie-gerelateerde angstsymptomen.

Onderzoeksopzet

Een cohortonderzoek met herhaalde metingen (vóór behandeling, direct na behandeling en 3 maanden na behandeling).

Onderzoeksproduct en/of interventie

EMDR-therapie is een gestandaardiseerde psychologische behandeling, die wordt gegeven door gediplomeerde en ervaren therapeuten tijdens wekelijkse sessies.

Inschatting van belasting en risico

Er is een minimaal risico op een (tijdelijke) toename van de aanvalsfrequentie, omdat de therapie van deelnemers vereist dat ze actief hun ergste rampenfantasie onder ogen zien. Dit kan een trigger zijn voor aanvallen voor sommige PWE. De deelnemers worden geïnformeerd en in geval van een aanval tijdens de therapie beslissen de proefpersoon en de therapeut of de sessie kan doorgaan. Als de deelnemer de sessies te zwaar vindt, kan hij of zij zich op elk moment terugtrekken uit het onderzoek. Van PWE wordt verwacht dat ze baat hebben bij deelname aan het onderzoek in termen van verminderde angstniveaus. Het verminderde angst- en stressniveau kan resulteren in een verminderde frequentie en ernst van aanvallen, evenals een verbetering van de kwaliteit van

leven en subjectief cognitief functioneren.

Contactpersonen

Publiek

Stichting Epilepsie Instellingen Nederland

Achterweg 3
Heemstede 2103 sw
NL

Wetenschappelijk

Stichting Epilepsie Instellingen Nederland

Achterweg 3
Heemstede 2103 sw
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- vastgestelde diagnose epilepsie
- HADS angst subscore ≥ 8 op de volgende drie meet momenten: bij verwijzing naar de afdeling psychologie, gedurende de intake bij de afdeling psychologie en direct voorafgaand de start van de behandeling

- epilepsie-gerelateerde angstklachten geoperationaliseerd middels de aanwezigheid van een aanvalsgelateerde rampgedachte (flashforward EMDR protocol)
- 18 jaar of ouder

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- de aanwezigheid van andere psychologische symptomen anders dan angst die urgente behandeling vragen (o.a. suïcidaliteit, acute psychose)
- niet in staat tot lezen of schrijven van de Nederlandse taal
- het ontvangen van een actuele andere psychologische behandeling
- de aanwezigheid van niet epileptische aanvallen
- aanwezigheid van een neurodegeneratieve stoornis
- geschat IQ <80
- epilepsie chirurgie in afgelopen jaar
- het gebruik van benzodiazepinen, tenzij voorgeschreven als een anti-epilepticum (AED)
- HADS angst subscore <8 op één of meer van de volgende meet momenten: bij verwijzing naar de afdeling psychologie, gedurende de intake bij de afdeling psychologie en direct voorafgaand de start van de behandeling

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 04-10-2022

Aantal proefpersonen: 20

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 12-09-2022

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Leiden-Den Haag-Delft (Leiden)

metc-ldd@lumc.nl

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL80250.058.22